

De Wiershoeck-Kinderwerktuin, dinsdag 25 juli 2017

Beste natuurliefhebber/-ster,

Het was een dag met veel bewolking, af en toe een regenbui en dan weer een tijdje een aangenaam zonnetje. Een dag waarop ik enkele keren heb moeten schuilen en sommige delen van de tuinen links heb moeten laten liggen om niet drijfnat te worden. Met andere woorden: geen topdag. Maar ondanks dat heb ik me wel vermaakt en kon ik ook nog weer een paar leuke onderwerpen fotograferen.

Bijvliegen (14 soorten) zijn een lastig te determineren groep binnen de familie van de zweefvliegen. Ik denk dat dit een vrouwtje (ruimte tussen de ogen) bosbijvlieg is. Ze is een middelgrote, breedgebouwde bijvlieg en te herkennen aan de combinatie van een wit behaard gezicht met glimmende zwarte middenstreep, doffe vlekken op rugplaatje 2 en duidelijke vleugelvlek (vooral bij vrouwtjes). Met name op dit laatste kenmerk baseer ik mijn determinatie. De bosbijvlieg is 11-14 mm lang. De veenbijvlieg lijkt op de bosbijvlieg, maar die komt in het noorden maar weinig voor. In kweekproeven met twee legsels kwamen de eieren van de bosbijvlieg al na 2-3 dagen uit, duurde de larvale ontwikkeling 12-13 dagen en het popstadium 9-11 dagen. Er zijn dan ook meerdere generaties per jaar. Zeer algemeen in heel Nederland, maar minder in Zeeland.

Dit is wat er overbleef nadat een ander insect zich tegoed heeft gedaan aan de malse gedeelten van deze bijvlieg.

Deze twee wantsen heb ik na “nijver speurwerk” helaas nog niet op naam kunnen brengen. De wants links lijkt enigszins op de behaarde schaduwwants, maar dat is relatief want die wants is zeer variabel van kleur. Bovendien is de behaarde schaduwwants “duidelijk” behaard. Nog niet eerder zag ik de kleine zwarte wants. Hij lijkt op de zwarte capsus, maar die heeft zwarte antennes die aan het eind van het tweede segment sterk verdikt zijn. Dat is bij deze wants niet het geval.

Het is niet de eerste keer dat ik de doodskopzweefvlieg fotografeerde, maar nog niet eerder zag ik er een met zo'n duidelijke tekening op het borstrugstuk / borststukrug. Deze algemene zweefvlieg wordt 10-14 mm lang. Een tot twee generaties per jaar. De schaarse vroege en late waarnemingen duiden niet op extra generaties maar op een grote variatie in ontwikkelingstijd van de larven. Vermoedelijk ontwikkelen niet alle nakomelingen van de voorjaarsvliegen zich in hetzelfde jaar tot imago, maar verpoppen sommige pas het volgende voorjaar. Aan de stand van de ogen is duidelijk te zien dat het een mannetje is.

Ik werd geattendeerd (waarvoor mijn oprechte dank) op deze mooie vlinder. Het is de grote beer. Het is een grote vlinder met een spanwijdte van 50 tot 70 millimeter. De kleur van de bovenzvleugels is bruin met witte banden. De ondervleugels zijn rood met blauwzwarte stippen. Zijn kleuren waarschuwen belagers dat hij giftig is. De naam van de vlinder verwijst naar het uiterlijk van de rups. Die is namelijk sterk behaard met een vacht als een beer. In Engeland noemen ze hem 'Garden tiger'. De zijanten van het lichaam en een deel van de poten zijn (grotendeels) rood behaard. De grote beer heeft geen monddelen en kan dus geen voedsel opnemen. De vlinder komt voor in een grote verscheidenheid aan biotopen en is vrij algemeen. De vlinder (niet het individu, maar de soort) vliegt in één generatie per jaar van juni tot en met augustus.

Dit was een heel druk vliegje en ik had niet verwacht dat ik hem herkenbaar op de foto zou krijgen. Het blijkt de algemeen voorkomende meidoornboorvlieg te zijn. Deze vlieg is 4 tot 5 mm groot en vliegt in de periode april-september. De basis van de vleugel is donker. In het bovenste deel lopen donkere lijnen. De vrouwtjes boren gaten in de vruchten van de meidoorn en van andere familieleden van de roos, waarin ze hun eitjes leggen.

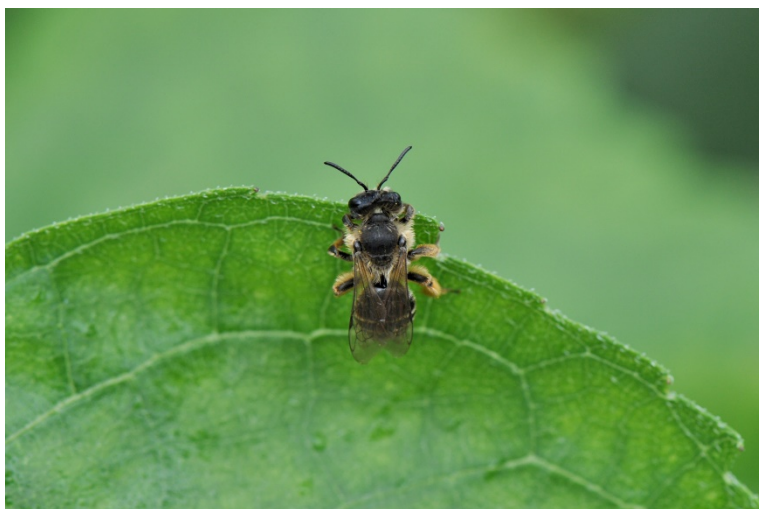

Dit opvallende insect is nog steeds op de tuinen aanwezig. Maar ik ben er nog steeds niet uit of het een mannetje van de gewone langsprietwapenvlieg (*Stratiomys singularior*?) is of toch de noordelijke kameleonwapenvlieg.

Op de site <http://www.ahw.me/indexvliegen.html#stratiomyidae> staat een stevig behaarde wapenvlieg en dat is volgens de deskundige de langspriet wapenvlieg (*Stratiomys longicornis*). Er staat ook een foto op van "mijn" wapenvlieg, dat is volgens de beschrijving de noordelijke kameleon wapenvlieg (*Stratiomys singularior*).

Op een andere frequent door mij geraadpleegde site <http://www.insektenbox.de/zweifel.htm> staat ook een foto van de *Stratiomys singularior*, maar daar staat geen Duitse naam bij vermeld. De *Stratiomys longicornis* heet in het Duits heel toepasselijk Langhorn-Waffenfliege.

Op de site <http://www.wikiwand.com/nl/Wapenvliegen> staat wel een foto van een vrouwtje van de gewone langsprietwapenvlieg (*Stratiomys singularior*), volgens mij lijkt deze wapenvlieg op de door mij gefotografeerde. Helaas ontbreekt in het overzicht op deze site de noordelijke kameleonwapenvlieg. En zo zie je maar weer dat de informatie op het net soms nogal verwarrend is.

Gelet op de volgende beschrijving zou dit een vrouwtje roodpotige groefbij kunnen zijn. "De tarsi (voeten) van de midden- en achterpoten en de schenen van de achterpoten van het vrouwtje roodpotige groefbij hebben eerder een oranjegele dan rode kleur." Het is een algemene bij die vliegt van eind maart tot en met oktober. Het vrouwtje en het mannetje hebben opvallende witte haarbandjes op de randen van de achterlijfssegmenten. De bovenkant van het borststuk is bruin behaard. (Misschien is de beharing van deze bij reeds verbleekt?) De kop van het vrouwtje is duidelijk

breder dan lang. Het mannetje is slanker dan het vrouwtje. Het is een primitief-sociale groefbij die ondergronds nestelt, vaak in groepen, op zandpaden of tussen bakstenen of klinkers van opritten. Het bevruchte vrouwtje legt eerst bevruchte eitjes waaruit werksters komen. Later gelegde eitjes leveren vrouwtjes en mannetjes. Alleen de bevruchte vrouwtjes overwinteren.

Deze vliegensoort zag ik de vorige week ook al. Dit is een vrouwtje sprinkhaanvlieg. Deze bromvliegensoort is net geen centimeter groot en heeft opvallende horizontale banden op de ogen. Mannetjes van de sprinkhaanvlieg hebben een gele tekening op het achterlijf, waardoor ze iets weg hebben van een zweefvlieg. De soort heeft een opvallend vooruitstekend snuitje. De sprinkhaanvlieg dankt haar Nederlandse naam aan haar leefwijze: ze leeft parasitair op enkele soorten treksprinkhanen.

Dat zijn de soorten die in Afrika enorme plagen kunnen vormen. De sprinkhaanvlieg zoekt die zwermen op. De treksprinkhanen zetten eitjes af in de grond en de sprinkhaanvlieg deponeert haar eitjes bij de eipakketten van de sprinkhaan. Daarom staat de sprinkhaanvlieg bekend als een economisch interessante soort: het is een natuurlijke bestrijder van een plaaginsect. De vliegen kan je vooral in volle zomer zien.

Volgens mij kan dit alleen maar een mannetje steenhommel zijn, maar ik zag nog niet eerder een steenhommel met een gele "snor". De beharing van het gehele lichaam van de steenhommel is zwart, alleen de achterlijfsegmenten 4-6 zijn helder rood behaard. Mannetjes hebben een gele band op de voorkant van het borststuk. Tong vrij kort. Vrij algemeen in open landschappen, tuinen, graslanden en langs bermen en bosranden. Nesten bestaan uit een kleine 300 werksters, een koningin en darren die de koningin bevruchten. De hommels hebben net als de bij een angel en kan er behoorlijk mee steken. In tegenstelling tot de bij kan de hommels meerdere malen steken met de angel.

Groetjes,

Luit